

3.3 Træning i at bruge Infomedia

Brug teksten nedenfor til at finde den rigtige kilde!

Sidst Bjørn Lomborg udsendte en bog, blev han fremhævet over hele verden som statistiklektoren, der gik op imod miljøbevægelsens dommedagsteorier og endte på Time Magazines liste over de 100 mest indflydelsesrige tænkere på kloden.

I dag, præcis seks år efter udgivelsen af 'The Skeptical Environmentalist', er 42-årige Lomborg igen aktuel med 'Cool it'. En bog, der anerkender, at der er menneskeskabt global opvarmning, og at den kan få alvorlige konsekvenser, men som også råder verden til at lade være med at gå i panik og vælge de forkerte – dyre – løsninger på problemet.

Men det er en helt anden verden, Lomborg nu taler til. Videnskabsmændene er blevet langt klarere i mælet i deres advarsler. Tidligere skeptikere har erkendt, at vi må begrænse udledningen af drivhusgasser – vores egen Anders Fogh Rasmussen (V) er ligefrem sprunget ud som grøn talsmand for en ambitiøs opfølger til Kyoto-protokollen om CO₂-reduktion på FN-topmødet i København i 2009.

Og den tidligere amerikanske vicepræsident og klimaforkæmper Al Gore overtog i fjor Lomborgs plads på Times liste over indflydelsesrige personer.

Skal 'Cool it' være Lomborgs comeback på den verdenspolitiske scene?

»Jeg vil hellere vende det om og sige, at der stadig er brug for denne slags bøger – og at de havde sin berettigelse længe før, jeg kom til. I 1960'erne mente miljøfolkene, at alle ville dø af gifte som DDT, senere var det olieknaphed og regnskovenes, og i 1990'erne eskalerede advarslerne om klimaet. Måske bliver man bare nødt til at skrive denne type bøger hvert 5.-10. år«.

Lomborg opfordrer i 'Cool it' til en mere afdæmpet debat om den globale opvarmning. Man skal ikke fokusere på worst case-scenarier, men holde sig til dem, FN's klimapanel fremhæver som de mest sandsynlige.

I stedet for eksempelvis at vise oversvømmelser af Shanghai, New York og Holland ved havstigninger på syv meter, som Al Gore gør i sin film 'Den ubekvemme Sandhed', bør man fremhæve FN's vurderinger på 20-60 cm frem til år 2100.

I den aktuelle debat om eskaleret smeltning af Nordpolen bør man understrege, at der også er tale om naturlige udsving, og at det formentlig stadig er mest sandsynligt, at det vil tage i hvert fald 40-80 år – ikke 10-20 år – før Arktis er isfrit.

Og når man nævner, at der bliver flere dødsfald som følge af varme, bør man samtidig fremhæve, at der bliver langt færre kuldedødsfald.

»Klimaet er ikke en Disney-film. Du kan ikke opstille det så skarpt og sort-hvidt, og følgerne er ikke kun negative«, siger Lomborg.

Ét er retorik, noget andet handling

Lomborg er imod mål for reduktion af CO₂, han foreslår en anden vej: en mindre skat på CO₂ og en heftig investering i forskning og udvikling af renere teknologi. Der skal afsættes 0,05 procent af de rige landes BNP til at udvikle solenergi, rensning af kulkraft og andre måder til at nedbringe CO₂-udslippet.

»I stedet for at reducere CO₂ bør man reducere omkostningerne ved at reducere CO₂. Det vil være langt billigere og mere effektivt. Kyotoprotokollens reduktionsmål forrykker kun følgerne af den globale opvarmning med få år. Man bruger ekstremt mange penge på at få en stakket frist«, siger Lomborg.

Men i de beregninger går du jo ud fra, at verden ikke bliver enige om at forlænge og skærpe Kyotoprotokollen, men at reduktionsmålene bare forsvinder i 2012. Det er da ikke særlig sandsynligt med den retorik, toppolitikere bruger om klimaforandringerne?

»Én ting er retorik, noget andet er realiteter. Al Gores og Connie Hedegaards forslag om reduktionsmål vil gøre det meget sværere at få en aftale i København i 2009, fordi det er så dyrt, at den kan føre til meget strid og kollaps i forhandlingerne«.

»Og hvis vi virkelig får en traktat efter Gore-Hedegaard-modellen med skrappe reduktionsmål, er der risiko for, at mange siger »ja ja«, men reelt ikke gør noget for at opfylde den. EU's ledere siger, at vi skal gøre meget, og den europæiske befolkning er enige. Men siden 1990 har EU øget CO₂-udledningen per indbygger«.

Men det er først for nylig, at alvoren er gået op for folk, og politikerne er begyndt at bruge den skrappe retorik.

»Ja, umiddelbart ser det ud, som om ingen af de store politikere i EU giver mig ret. Men deres handlinger giver mig indirekte ret. De gør ikke ret meget for at få befolkninger og industri til at

skruer ned for udledningerne. Med min løsning har man på langt sigt meget større chance for at få folk med. Al logik tilsiger, at den teknologiske udvikling inden for renere teknologi vil betyde, at det om nogle tiår kun vil koste en brøkdel af, hvad det gør nu, at reducere markant«.

Men går det hurtigt nok med dit løsningsforslag? Hvad nu, hvis worst case-scenarierne viser sig at være mere realistiske – hvad en del af den nyeste forskning tyder på. Hvis Nordpolen smelter hurtigere end hidtil antaget, hvis isbjørnen er ved at uddø, hvis Vestantarktis er ved at falde fra hinanden?

»Hvis truslen virkelig viser sig at være større, skal man investere endnu mere i forskning og udvikling, så de CO₂-reducerende teknologier er på plads tidligere. Det nytter ikke noget at overbyde med 20-50-80 procents reduktionsmål, for historien har jo vist, at vi ikke får folk til at lægge deres liv om og bruge mindre energi«.

Men historien har jo også vist, at hvis et problem virkelig bliver presserende, har man kunnet lægge om: Reduktion af svovludledning som følge af syreregn. Reduktion af freon som følge af hullet i ozonlaget?

»Jo, men det handlede jo primært om, at industrien skulle bruge nogle andre stoffer. Kyotoprotokollen og ideen om reduktionsmål er jo langt mere gennemgribende – og involverer i langt højere grad hele befolkningen. Her vil min model være klart nemmere at få igennem«. Men det skal vel stadig være industrien, der skal trække en del af læsset med forskning og udvikling. Kan man få industrien til det uden samtidig at stille høje krav, for eksempel om konkrete reduktionsmål?

»Industrien skal ikke forske og udvikle, de skal bare føre det, staterne har udviklet, ud i livet. Tag solceller. De skal stadig effektiviseres 5-10 gange for at være effektive, derfor er de ikke mere udbredt i dag. Men når de først er effektiviseret, behøver man slet ikke at overtale industrien til at markedsføre dem – så kan det jo betale sig. Og de penge, vi sparer på ikke at følge Kyotosporet, kan vi jo bruge til at gøre godt på andre områder: malaria, hiv, rent vand og så videre«.

Men hvem siger, at de sparede penge bliver brugt på gode formål? Amerikanske republikanere og andre klimaskeptikere står jo ikke ligefrem i kø for at bruge penge på rent vand i Afrika.

»Nogle mener ganske rigtigt, at man hverken skal bruge penge på klima eller på drikkevand.

Men mange andre er efter min opfattelse blevet inspireret af Copenhagen Consensus og hele den prioriteringsdiskussion, jeg har været med til at sætte i gang: Verdensbanken har lagt sin fejlnærings-strategi om, den danske regerings hiv/aids-strategi bygger nu mere på

forebyggelse, og præsident Bush gav 1,2 milliarder dollar til malariabekæmpelse. Det går i den rigtige retning«.

En helt anden tidsånd

Lad os nu sige, at du har ret i, at det er forkert at bruge mange penge på at forfølge Kyotosporet. Hvordan kan det så være, at stort set hele resten af verden bevæger sig i den retning? Politikere, forskere, selv erhvervslivet taler for CO2-reduktionsmål.

»Ja, det er en skam, og jeg kan kun komme med lomme filosofiske gæt på årsagen. Jeg tror, at den vestlige skyldfikserede civilisation ikke kan unde sig selv, at det økonomisk set går så relativt godt. Så siger man: Det kan ikke være rigtigt – der må komme en regning her. Og så er det rart med et klart CO2-reduktionsmål – en relativt nem måde at definere, hvad vi skal gøre for at få syndsforladelse. Det er samme tankegang, der ligger bag Gores retorik om, at vi skal være generationen, der redder verden – i stedet for bare at tale om, at vi skal isolere vores huse bedre, så vi ad den vej kan løse meget af problemet«.

Sidst du udgav en bog, var politikere og befolkning trætte af dommedagsprofetier. Hvad vil det betyde for din bog og indflydelse, at der ikke er samme optimistiske tidsånd?

»Det vil selvfølgelig gøre det sværere. Det er rigtigt, at der er mange, der siger, at Lomborg-æraen er ovre, og mange er tilbøjelige til at hoppe på full scale-bekymringen over den globale opvarmning. Men bevægelsen er langt fra så entydig i USA som i Europa. Og slet ikke i Kina og Indien«.

Men der bliver stadig flere, der følger den tidsånd.

»Ja, men man kan godt kæmpe mod tidsånden ved selv at sætte tidsånden«.

Og det vil 'Cool it' gøre?

»Ja, det tror og håber jeg. Selvfølgelig ikke bare mig og de 253 sider, men bogen kan være med til at sikre, at vi laver bedre prioriteringer. Hvis man skal bruge Gores retorik, kan det betyde, at vi blev generationen, der valgte rigtigt«.